

Sygn. akt VII U 1593/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 czerwca 2016 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant Emilia Poddebniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 czerwca 2016 r. w W.

sprawy G. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

z udziałem V. V.

na skutek odwołania G. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 1 września 2015 r., nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 1 września 2015 r., nr (...) w ten sposób, że stwierdza, że V. V. jako pracownik u płatnika składek G. Z. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 kwietnia 2015 r.

UZASADNIENIE

W dniu 15 września 2015 r. G. Z., prowadząca działalność gospodarczą pod firmą (...), złożyła za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. odwołanie od decyzji ww. organu rentowego z dnia 1 września 2015 r. nr (...).

W uzasadnieniu odwołania G. Z. wskazała, że V. V. został zatrudniony na podstawie zezwolenia wydanego przez starostę, na czas określony od 1 października 2014 r., jednakże w związku z utratą uprawnień do pobytu w Polsce został zwolniony z dniem 1 stycznia 2015 r. Po otrzymaniu nowego pozwolenia na pobyt został ponownie zatrudniony od 1 kwietnia 2015 r. do 28 lutego 2018 r. na etat handlowca-kierowcy. Odwołująca podkreśliła, że już w poprzednim roku zdecydowała się na rozwinięcie swojej firmy w kierunku wschodnim i miała pewne kontakty, które wymagały zatrudnienia osoby znającej biegle język ormiański i rosyjski a ponadto posiadającej umiejętności negocjacji handlowych. Wyjaśniła, że kontakt z V. V. otrzymała z polecenia, a jego kompetencje zostały przez odwołującą potwierdzone podczas wspólnych spotkań, co skutkowało podpisaniem z nim umowy o pracę.

Odwołująca zaznaczyła, że zatrudnianym przez siebie pracownikom obowiązki wyznacza ustnie i nie ma problemów z ich egzekwowaniem. Wskazała również, że do obowiązków V. V. należy pozyskiwanie klientów oraz negocjacje handlowe w kraju i zagranicą,

a ponadto, że nie ma ściśle ustalonych godzin pracy, gdyż jest rozliczany za jej efekty, a nie przepracowany czas. Wynagrodzenie było wypłacane mu w formie gotówkowej.

Odwołująca nie przedłożyła organowi rentowemu zaświadczenia lekarskiego, gdyż V. V. z powodu nagłej choroby nie zdążył go jej przekazać. Odwołująca prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą i w związku z tym nie ma osób nadzorujących pracowników – każdy ma swój zakres obowiązków i odwołująca sprawuje nad tym nadzór. Odwołująca wskazał również, że nie prowadzi żadnej dokumentacji i sprawozdań z nadzoru pracowników, nie wydaje pracownikom upoważnień do podpisywania żadnych dokumentów, gdyż nie widzi takiej potrzeby.

Odwołująca zakwestionowała również stanowisko organu rentowego w zakresie niezatrudnienia innej osoby po V. V. wskazując, że jest rzeczą normalną, że pracownicy mogą zachorować i nie należy dopatrywać się w każdym zwolnieniu chorobowym złych intencji. Po przejściu V. V. na zwolnienie lekarskie osobiście przejęła jego obowiązki i nie szukała nowego pracownika na jego miejsce, gdyż pociąga to za sobą koszty.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 22 października 2015 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o oddalenie odwołanie G. Z. na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy zaznaczył, że V. V. został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych w dniu 1 kwietnia 2015 r. przez płatnika składek G. Z. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę na stanowisku handlowiec-kierowca, natomiast w dniu 21 kwietnia 2015 r. powstała niezdolność do pracy z powodu choroby. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego organ rentowy zaznaczył, że samo zawarcie umowy o pracę nie stwarza tytułu do objęcia ubezpieczeniem społecznym i w związku z tym prawa do świadczeń. Organ rentowy wskazał, że w toku prowadzonego postępowania strony nie przedstawiły żadnych dokumentów oraz dowodów potwierdzających wykonanie pracy przez pana V. V..

Postanowieniem z dnia 27 listopada 2015 r. zainteresowany V. V. został zawiadomiony o toczącym się postępowaniu na podstawie art. 477¹¹ § 2 k.p.c.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

G. Z. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) od 1996 r. W ramach prowadzonej działalności G. Z. zajmowała się prowadzeniem sklepu, a obecnie świadczy usługi informatyczne oraz transportowe (dowód z przesłuchania G. Z. k. 91-93 a.s.).

Firma (...) G. Z. współpracuje z firmą (...), która posiada filię w miejscowości W.. Firma odwołującej świadczy na rzecz (...) usługi transportowe – kierowcy przewożą dla (...) części samochodowe, meble, materiały budowlane oraz inne towary (dowód z przesłuchania G. Z. k. 91-93 a.s., zeznania świadków W. G. k. 89 a.s., K. K. k. 89-90 a.s.).

Firma (...) posiada cztery samochody transportowe (busy) marki R. (...) oraz cztery samochody dostawcze marki R. (...). Kierowcy zatrudnieni w (...) korzystają z tych samochodów przy wykonywaniu zleceń. Samochody nie są przypisane kierowcom – kierowcy wymieniają się samochodami w razie potrzeby. Samochody są najczęściej trzymane w miejscu zamieszkania pracowników firmy na podwórkach, a jeśli nie ma takiej możliwości, to zostawiają je na parkingu pod blokiem w którym mieszka odwołująca (dowód z przesłuchania G. Z. k. 91-93 a.s., zeznania świadków: W. G. k. 89 a.s., K. K. k. 89-90 a.s.).

G. Z. była zainteresowana rozszerzeniem kontaktów na wschód, w szczególności na Ukrainę. W tym celu kontaktowała się ze starostwem w celu pozyskania pracownika biegle posługującego się językiem rosyjskim. Złożyła w dniu 5 września 2014 r. do starosty ofertę pracy w ramach zaspokojenia potrzeb kadrowych podmiotu powierzającego wykonanie pracy cudzoziemcowi. Jako wymagania stawiane kandydatom odwołująca wskazała: kierunek/specjalność – handlowiec-spedycja, doświadczenie zawodowe jako kierowca i handlowiec, min. 10-letni okres stażu jako kierowca zawodowy, wieloletnie doświadczenia przy przewozach międzynarodowych, prawo jazdy kat. B, umiejętność obsługi komputera, podstawy logistyki, biegła znajomość języka rosyjskiego i ormiańskiego (oferta pracy w (...) dla cudzoziemców – nieoznaczona karta akt osobowych).

V. V., obywatel Armenii, urodzony w dniu (...) września 1969 r., mieszka w Polsce od 2000 roku (kopia karty pobytu, kopia prawa jazdy kat. B k. 54 a.s.– oryginały okazane na rozprawie 24.03.2016 r. k. 55-56 a.s.).

V. V. i G. Z. poznali się około 2010 roku. Zainteresowany był klientem sklepu spożywczego odwołującej. W 2014 r. V. V. dowiedział się, że firma (...) zajmuje się świadczeniem usług transportowych. Ponieważ zainteresowany poszukiwał pracy, nawiązał z odwołującą bezpośredni kontakt (dowód z przesłuchania V. V. k. 90-91 a.s., G. Z. k. 91-93 a.s.).

(...) G. Z. i V. V. zawarli w dniu 15 września 2014 r. umowę o pracę w ramach której zainteresowany został zatrudniony na stanowisku kierowcy-handlowca, w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem 2.900,00 złotych brutto. Umowa została zawarta na czas określony od 1 października 2014 r. do 1 października 2017 r. (umowa o pracę z 15.09.2014 r. – nieoznaczone karty akt osobowych).

V. V. pracował w (...) przez okres dwóch miesięcy od dnia zawarcia stosunku pracy. Za okres, obejmujący miesiące październik i grudzień 2014 r., otrzymał wynagrodzenie w wysokości przewidzianej w umowie o pracę. Początkowo zainteresowany był przyuczony do specyfiki pracy w firmie i uczestniczył w wyjazdach z innymi pracownikami firmy odwołującej. W. G., z którym początkowo jeździł w trasy, pokazał mu punkty do których miał docelowo jeździć, między innymi punkty należące do firmy (...) (dowód z przesłuchania V. V. k. 90-91 a.s., zeznania świadka W. G. k. 89 a.s., PIT-11 zainteresowanego na rok 2014 r., karta wynagrodzeń pracownika za rok 2014 r. – nieoznaczone karty akt osobowych).

Po okresie dwóch miesięcy pracy na rzecz (...) okazało się, że zainteresowany faktycznie nie posiada pozwolenie na pracę. Jednocześnie G. Z. wyrażała chęć dalszego zatrudnienia zainteresowanego. Zawarta między zainteresowanym a odwołującą umowa o pracę została rozwiązana bez wypowiedzenia w dniu 19 stycznia 2015 r. Po otrzymaniu przez zainteresowanego od Wojewody (...) pozwolenia na pracę (...) G. Z. i V. V. zawarli w dniu 1 kwietnia 2015 r. umowę o pracę na czas określony, tj. do 28 lutego 2018 r., na tych samych warunkach jak w przypadku umowy o pracę z dnia 15 września 2014 r.: stanowisko kierowcy-handlowca, pełen wymiar czasu pracy, wynagrodzenie w wysokości 2.900,00 złotych brutto (dowód z przesłuchania zainteresowanego V. V. k. 90-91 a.s., G. Z. k. 91-93 a.s., rozwiązanie umowy o pracę z 19.01.2015 r., umowa o pracę z 06.02.2015 r. – nieoznaczone karty akt osobowych).

Zainteresowany został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych 2 kwietnia 2015 r. (druki zgłoszenia zainteresowanego do ubezpieczeń (...) P (...) i (...) P (...), informacje o wysyłce i potwierdzeniu – nieoznaczone karty akt osobowych).

Odwołująca w dniu 6 kwietnia 2015 r. zapoznała zainteresowanego z przepisami bhp (oświadczenie pracownika o zapoznaniu się z przepisami bhp k. 12 a.s.).

Po ponownym zatrudnieniu w firmie (...) w kwietniu 2015 r. V. V. zajmował się, tak jak inni kierowcy zatrudnieni w (...), rozwożeniem towarów przy użyciu firmowych samochodów. Zainteresowany był wysyłany w kursy po Polsce

oraz za granicę, między innymi do Bułgarii (dowód z przesłuchania zainteresowanego V. V. k. 90-91 a.s., G. Z. k. 91-93 a.s., zeznania świadków: W. G. k. 89 a.s., K. K. k. 89-90 a.s.).

Na dzień 1 kwietnia 2015 r. firma (...), wraz z zainteresowanym, zatrudniała dziewięciu pracowników, z czego siedmiu z nich było zatrudnionych w charakterze kierowcy. Czterech kierowców było zatrudnionych na 1/2 etatu. Kwota wynagrodzeń kierowców wahała się pomiędzy 1.750,00 (minimalne wynagrodzenie w 2015 r.) a 2.900,00 złotych (informacja wynikająca z pisma procesowego odwołującej z 29.04.2016 r. – okoliczność bezsporna).

Większość pracowników zatrudnionych w (...), w tym zainteresowany, otrzymuje wynagrodzenie do ręki. K. z nich otrzymuje wynagrodzenie w drodze przelewu na rachunek bankowy, zgodnie z własnym życzeniem (dowód z przesłuchania zainteresowanego V. V.

k. 90-91 a.s., G. Z. k. 91-93 a.s., rozwiązanie umowy o pracę

z 19.01.2015 r., umowa o pracę z 06.02.2015 r. – nieoznaczone karty akt osobowych).

Pracownicy firmy (...) nie mają pisemnie określonego zakresu obowiązków – G. Z. przyznaje im zlecenia na konkretne kursy. Odwołująca utrzymuje stały kontakt telefoniczny ze swoimi pracownikami, którzy posiadają telefony służbowe. W przypadku wystąpienia opóźnień otrzymuje informacje telefoniczne od firmy (...) o ich zaistnieniu (dowód z przesłuchania zainteresowanego G. Z. k. 91-93 a.s.).

W firmie (...) nie jest wymagane od pracowników wypełnianie list obecności; G. Z. próbowała wprowadzić obowiązek wypełniania listy obecności, jednakże zrezygnowała z tego pomysłu ze względu na trudności związane z wymianianiem się przez pracowników samochodami (dowód z przesłuchania zainteresowanego G. Z. k. 91-93 a.s.).

W dniu 20 kwietnia 2015 r. V. V. doznał silnego ataku zawrotów głowy oraz bólu lewego ucha, w związku z czym zgłosił się do szpitala w W., gdzie przepisano mu leczenie farmakologiczne. Ponieważ stan dolegliwości utrzymywał się następnego dnia, V. V. został skierowany do Kliniki (...) przy ul. (...), gdzie po przeprowadzeniu badań stwierdzono u niego zapalenie nerwu przedsionkowego. Zainteresowany był hospitalizowany w dniach od 21 do 25 kwietnia 2014 r. i został wówczas poddany leczeniu farmakologicznemu (karta informacyjna szpitalnego oddziału ratunkowego 22.04.2015 r., karta informacyjna leczenia szpitalnego z 27.04.2015 r. – nieoznaczone karty akt osobowych).

W związku z chorobą V. V. przebywał na zwolnieniu lekarskim od dnia 21 kwietnia 2015 r. do 15 maja 2015 r. Po krótkotrwałym powrocie do pracy odwołujący przebywał również na zwolnieniu lekarskim w okresach od 15 czerwca 2015 r. do 30 czerwca 2015 r., od 1 lipca 2015 r. do 30 lipca 2015 r. oraz od 31 lipca 2015 r. do 29 sierpnia 2015 r. (zaświadczenia lekarskie – nieoznaczone karty akt osobowych).

V. V. aktualnie pozostaje zatrudniony w firmie (...) (dowód z przesłuchania zainteresowanego V. V. k. 90-91 a.s., G. Z. k. 91-93 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Materiał ten obejmował przede wszystkim dowody z dokumentów, jak również dowody zeznań świadków oraz z przesłuchania strony odwołującej oraz zainteresowanej.

W skład dowodów z dokumentów wchodziły dokumenty prywatne przedłożone przez stronę odwołującą w toku postępowania, akta osobowe V. V. oraz dokumenty załączone do akt organu rentowego. Informacje wynikające z dokumentacji załączonej do akt sprawy pozwoliły na ustalenie okoliczności istotnych dla sprawy z perspektywy zaistniałego sporu. Dokumenty nie były kwestionowane przez strony, nie budziły również wątpliwości Sądu, wobec czego zostały uznane za w pełni wiarygodne.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków W. G. oraz K. K. w całości. Świadkowie ci byli pracownikami firmy odwołującej w spornym okresie zatrudnienia zainteresowanego (W. G. nadal pozostaje w zatrudnieniu w firmie odwołującej) i posiadali szeroki zakres informacji o specyfice pracy w spółce, a ponadto mieli styczność z samym zainteresowanym, gdyż w początkowym okresie zatrudnienia przyuczali go do pracy. Zeznania świadków były wzajemnie spójne i zgodne z pozostałym materiałem dowodowym, a ich treść nie była kwestionowana przez strony.

Sąd uznał również w całości za wiarygodne zeznania V. V. oraz G. Z., gdyż były spójne ze sobą wzajemnie jak również z pozostałymi dowodami zgromadzonymi w aktach sprawy, w szczególności zeznaniami świadków W. G. oraz K. K. oraz dowodów z dokumentów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie G. Z. z dnia 1 września 2015 r. nr (...) było zasadne i zasługiwało na uwzględnienie.

Spór pomiędzy stroną odwołującą a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych koncentrował się wokół stanowiska organu rentowego, zgodnie z którym odwołująca się zawarła umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń pieniężnych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ponieważ G. Z. i V. V. zawarli między sobą umowę o pracę, podniesiony wyżej zarzut należało uznać za mający podstawę w przepisie art. 83 § 1 k.c.

w zw. z art. 300 k.p. W związku z powyższym przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie, czy umowa o pracę zawarta między odwołującą

a zainteresowanym w dniu 6 kwietnia 2015 r. stanowiła ważną i skuteczną umowę o pracę, czy też, zgodnie z twierdzeniem organu rentowego,

umowę tę zawarto jedynie dla pozorów, w związku z czym nie wywołała ona i nie wywołuje skutków w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia.

W kontekście powyższego Sąd zwraca uwagę na powszechnie przyjęte stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 8 lipca 2009 r.

(sygn. akt I UK 43/09) pozornosc umowy o pracę ma miejsce nie tylko wówczas, gdy mimo jej zawarcia praca w ogóle nie jest świadczona, ale również wtedy, gdy jest faktycznie świadczona, lecz na innej podstawie niż umowa

o pracę. W każdym przypadku decydujące znaczenie ma treść umowy

i okoliczności faktyczne jej wykonywania. A contrario do powyższej tezy umowa o pracę nie ma charakteru pozorności w sytuacji, gdy praca jest świadczona, a więc gdy działania pracownika na rzecz pracodawcy spełniają przesłanki

określone w art. 22 k.p. Wobec powyższych ustaleń Sąd uznał

za konieczne rozważenie, czy stosunek łączący (...) G. Z. oraz V. V. rzeczywiście spełniał ustawowe wymogi uznania go za stosunek pracy.

Przystępując zatem do oceny prawnej przedmiotu sporu, w pierwszej kolejności przyznać należy, że dokonywana przez organ rentowy kontrola zgłoszeń do ubezpieczenia oraz prawidłowości i rzetelności obliczenia składki oznacza przyznanie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych kompetencji

do badania samego tytułu ubezpieczenia wynikającego z zawarcia umowy

o pracę, a zatem badania również ważności takiej umowy (por. postanowienia Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 stycznia 2013 r., III AUa 1039/12 oraz z dnia 25 września 2012 r., III AUa 398/12).

Jednym z przejawów realizowania się stosunku pracy na tle interesu publicznego jest obowiązkowe uczestnictwo pracownika w systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust.1,

art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt. 1 ustawy z dnia 13 października o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 ze zm.), obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalno-rentowemu, chorobowemu

i wypadkowemu podlegają pracownicy w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania. Za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a (art. 8 ust. 1 ustawy emerytalnej).

Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się

do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę,

a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem

(art. 22 § 1 k.p.). W ujęciu art. 22 § 1 k.p. stosunek pracy to relacja prawna łącząca pracodawcę i pracownika, na której treść składają się wzajemne prawa

i obowiązki. Zgodnie z treścią powołanego przepisu zasadniczym elementem konstrukcyjnym stosunku pracy jest zobowiązanie pracownika do wykonywania pracy pod kierownictwem pracodawcy w czasie i miejscu przez niego wyznaczonym za wynagrodzeniem. Swoistość stosunku pracy wyraża się w jego cechach, które odróżniają go od stosunków cywilnoprawnych,

a także zwyczajowej, okazjonalnej pomocy członków najbliższej rodziny świadczonej na rzecz określonego przedsiębiorcy, w ramach których świadczona jest praca. Do tych właściwości stosunku pracy należą: dobrowolność zobowiązania, zarobkowy charakter stosunku pracy, osobisty charakter świadczenia pracy oraz podporządkowanie pracownika co do miejsca, czasu i sposobu wykonywania pracy, wyrażające się również w możliwości wydawania pracownikowi poleceń dotyczących pracy.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd w toku postępowania dokonał własnych ustaleń stanu faktycznego. Zaznaczenia wymaga, że niniejszej sprawie to po stronie odwołującej się leżał obowiązek udowodnienia okoliczności podnoszonych w odwołaniu. Zgodnie bowiem z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przenosząc tą regułę na grunt niniejszej sprawy należy przyjąć, że jeśli strona odwołująca się od decyzji organu rentowego, w której organ na podstawie przeprowadzonego postępowania kontrolnego dokonał ustaleń niekorzystnych dla odwołującego, zaprzecza twierdzeniom wyrażonym przez ten organ

w skarżonej decyzji, to powinna w postępowaniu przed sądem odwoławczym nie tylko podważyć trafność poczynionych w ten sposób ustaleń dotyczących podleganiu ubezpieczeniom społecznym, lecz także wskazać okoliczności

i fakty znajdujące oparcie w materiale dowodowym, z których byłoby możliwe wyprowadzenie wniosków i twierdzeń zgodnych ze stanowiskiem strony odwołującej.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c., na który powołał się organ rentowy, nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Pozorność umowy wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych przy jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich. Nieważność spowodowaną pozornością czynności prawnej należy odróżnić od nieważności czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy czy sprzecznej z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 1 i 2 k.c.), o której również wspomina organ rentowy. Czynność prawna mająca na celu obejście ustawy polega na takim ukształtowaniu jej treści,

które z formalnego punktu widzenia nie sprzeciwia się ustawie,

ale w rzeczywistości zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez ustawę zakazane. Pojęcia obejścia prawa i pozorności są sobie znaczeniowo bliskie i niejednokrotnie pokrywają się. Ustalenie, czy umowa zmierza do obejścia prawa, czy jest pozorna wymaga poczynienia konkretnych ustaleń faktycznych dotyczących okoliczności jej zawarcia, celu jaki strony zamierzały osiągnąć, charakteru wykonywanej pracy i zachowania koniecznego elementu stosunku pracy, jakim jest wykonywanie pracy podporządkowanej (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 1995 r., I PZP 7/95, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1997r., I PKN 276/97). Czynność prawna może być również sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, przez które rozumie się na ogół obowiązujące w stosunkach między ludźmi reguły postępowania, które za podstawę mają uzasadnienie ocenne, a nie prawne. Odwołują się one do powszechnie uznawanych w całym społeczeństwie

lub w danej grupie społecznej wartości i ocen właściwego, przyzwoitego, rzetelnego, lojalnego czy uczciwego zachowania. Zasady te obejmują nie tylko reguły moralne, lecz także obyczajowe (por. np. Z. Radwański (w:) System prawa prywatnego, t. 2, 2002, s. 240 i n.; M. Safjan (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2008, s. 327).

O pozorności danej umowy decydują okoliczności wskazane w art. 83 § 1 k.c., które występować muszą w czasie składania przez strony oświadczeń woli. W judykaturze przyjmuje się, że wady oświadczenia woli dotyczące umowy o pracę, nawet powodujące nieważność, nie skutkują w sferze prawa

do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W tych stosunkach prawną doniosłość ma jedynie zamiar obejścia prawa przez fikcyjne (pozorne) zawarcie umowy, czyli takie, które nie wiąże się ze świadczeniem pracy, a dokonanie zgłoszenia do ubezpieczenia następuje pod pozorem zatrudnienia. Jeżeli zatem po zawarciu umowy o pracę pracownik podjął pracę i ją wykonywał,

a pracodawca świadczenie to przyjmował, to nie można mówić o pozorności złożonych oświadczeń woli przy zawarciu umowy o pracę (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 października 2005 r., I UK 32/05).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, po dokonaniu ustaleń stanu faktycznego, Sąd stwierdził, że zarzuty pozorności stosunku prawnego powstałego pomiędzy G. Z. a V. V.

w wyniku zawarcia umowy o pracę w dniu 6 kwietnia 2015 r. nie znajdują uzasadnienia, a pomiędzy stronami faktycznie został zawiązany stosunek pracy. Argumentacja prezentowana przez organ rentowy zarówno w uzasadnieniu skarżonej decyzji z dnia 1 września 2015 r., mając na uwadze ograniczenia dowodowe przewidziane w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych toczących się przed organem rentowym, mogła zostać uznana za zasadną na gruncie postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, jednakże wobec niestosowania wspomnianych ograniczeń

w postępowaniu cywilnym rzeczona argumentacja, w obliczu materiału dowodowego zebranego w niniejszej sprawie, nie była wystarczająca

do wykazania pozornego charakteru zatrudnienia zainteresowanego.

Sąd Okręgowy wziął pod uwagę następujące okoliczności. W pierwszej kolejności Sąd uznał, że po stronie odwołującej istniał dostateczny motyw zatrudnienia zainteresowanego. Zarówno w treści odwołania jak i w zeznaniach złożonych na rozprawie w dniu 9 czerwca 2016 r. G. Z. wskazywała na chęć rozszerzenia prowadzonej działalności gospodarczej i objęcie zakresem świadczonych usług transportowych m. in. Ukrainy, i w związku z tym miała zamiar zatrudnić pracownika władającego biegle językiem rosyjskim oraz posiadającym doświadczenie w spedycji krajowej i międzynarodowej

oraz w pracy jako kierowca. Z kolei V. V. w 2014 r. jako cudzoziemiec mieszkający w Polsce pozostawał bezrobotny i poszukiwał pracy, co stanowi oczywisty bodziec podjęcia zatrudnienia. Sąd zwrócił również uwagę na fakt, że G. Z. i V. V. znali się co najmniej

od 2010 r., gdyż zainteresowany był klientem w sklepie spożywczym prowadzonym przez odwołującą. Okoliczność ta mogła stanowić

dla zainteresowanego ułatwienie w nawiązaniu bezpośredniego kontaktu

z odwołującą w celu podjęcia zatrudnienia, natomiast dla odwołującej

– ułatwienie w podjęciu decyzji o zatrudnieniu osoby posiadającej wymagane przez nią cechy i kompetencje.

Wskazać należy, że konsekwencją powyższych okoliczności było podjęcie współpracy pomiędzy G. Z. a V. V. już we wrześniu 2014 r., kiedy to strony zawarły umowę o pracę na czas nieokreślony, zgodnie z której postanowieniami zainteresowany miał świadczyć pracę na rzecz (...) do października 2017 r. Mimo podjęcia przez zainteresowanego pracy i otrzymania wynagrodzenia stosunek pracy musiał zostać rozwiązany ze względu na brak pozwolenia na pracę po stronie V. V., który wciąż posiadał status cudzoziemca zamieszkałego na terenie Polski, jednakże po jego otrzymaniu odwołująca w dniu 1 kwietnia 2015 r. zaproponowała zainteresowanemu dokładnie takie same warunki pracy

i płacy, co w umowie wcześniejszej. W tym kontekście deklaracje odwołującej

o chęci kontynuowania zatrudnienia zainteresowanego, czy też choćby fakt,

iż V. V. po zakończeniu zwolnienia lekarskiego powrócił

do świadczenia pracy na rzecz odwołującej zgodnie z umową z dnia 1 kwietnia 2015 r., w ocenie Sądu nabierają istotnego znaczenia i świadczą o realnych zamiarach współpracy pomiędzy V. V. a G. Z. na podstawie umowy o pracę.

Co się tyczy natomiast faktycznego świadczenia pracy przez V. V., to Sąd zważył, że w krótkim okresie w jakim odwołujący faktycznie świadczył pracę przed powstaniem niezdolności do pracy

nie powstały żadne wytwory jego pracy, które można by przedstawić jako dowód na realność zatrudnienia zainteresowanego w spornym okresie. Okoliczność ta nie zmienia jednak faktu, że po stronie odwołującego istniała chęć oraz gotowość do świadczenia pracy, a jak wynika z zeznań świadków, odwołującej czy też samego

zainteresowanego, podjął on niektóre czynności zgodne z zakresem obowiązków wytyczonym przez odwołującą, np. poprzez kurs do Bułgarii, co należy traktować jak faktyczne wykonywanie pracy. Okoliczności te zostały potwierdzone przez przesłuchanych w sprawie świadków, którzy byli bezstronni, a ich zeznania nie były kwestionowane przez strony postępowania.

Mając na uwadze powyższe należało stwierdzić, że o ile zdarzenie skutkujące powstaniem po stronie V. V. niezdolności do pracy powstało w krótkim czasie po zawarciu umowy o pracę pomiędzy stronami, o tyle przyczyna powstania tej niezdolności była w rzeczywistości trudna do przewidzenia. Zainteresowany zaczął bowiem w dniu 20 kwietnia 2015 r. silnych zawrotów głowy, które, jak okazało się w wyniku hospitalizacji której zainteresowany został poddany dwa dni później, stanowiły objawy zapalenia błędnika. W ocenie Sądu schorzenie tego rodzaju stanowi z natury rzeczy schorzenie nagle i nieprzewidziane, co wynika wprost choćby z zasad doświadczenia życiowego; możliwość przewidzenia powstania tego schorzenia po stronie zainteresowanego, osoby nieposiadającej wiedzy medycznej, była ograniczona. Nie sposób więc w zdaniem Sądu uznać, że powstanie u zainteresowanego choroby kilka tygodni po podjęciu zatrudnienia świadczy o pozornym charakterze stosunku pracy, skoro jest to zdarzenie, którego odwołujący nie mógł przewidzieć.

Sąd podzielił również argumentację odwołującej w zakresie argumentacji którą organ rentowy kierował się przy wydawaniu skarżonej decyzji, zgodnie z którą o pozorności stosunku pracy między zainteresowanym a odwołującym miał świadczyć fakt niezatrudnienia nowego pracownika po udaniu się przez zainteresowanego na zwolnienie lekarskie. Odwołująca słusznie wskazała, że nieuzasadnione jest oczekiwanie od prowadzonej przez nią firmy jako pracodawcy, aby w każdym przypadku zachorowania pracownika i skierowania go na zwolnienie lekarskie zachodziła konieczność zatrudnienia nowej osoby na jego miejsce i jednoczesne traktowanie zaniechania dokonania tej czynności jako okoliczność świadcząca o tym, że pracownik w istocie nie był pracodawcy potrzebny. Sam okres przebywania przez V. V. na zwolnieniu lekarskim w ocenie Sądu nie trwał na tyle długo, aby uznać za zasadne rozpoczęcie poszukiwania nowego pracownika przez odwołującą. Natomiast co do długości trwania schorzenia oraz zasadności przebywania przez zainteresowanego na zwolnieniu lekarskim w okresie praktycznie od 21 kwietnia do 31 sierpnia 2015 r. Zakres działalności gospodarczej prowadzonej przez G. Z. nie był duży, a zatrudnienie osoby na zastępstwo zainteresowanego z jednej strony nie było uzasadnione żadnymi szczególnymi okolicznościami jak np. zwiększona ilość zleceń transportowych firmy, a z drugiej w ocenie Sądu byłoby potencjalnie nieekonomiczne, zwłaszcza wobec okoliczności, że zwolnienia lekarskie były zainteresowanemu udzielane na okres jednego miesiąca, w związku z czym odwołująca nie mogła mieć pewności co realnej dacie jego powrotu do pracy.

Wobec powyższych okoliczności Sąd uznał, że V. V. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 17 listopada 2014 r. do 16 lutego 2015 r. jako pracownik zatrudniony u płatnika składek G. Z., co skutkowało zmianą skarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. z dnia 1 września 2015 r. nr (...) na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., o czym Sąd orzekł w sentencji wyroku.

Zarządzenie: (...)

(...)